

## **Dr. Craig Keener, Matthew, Hotuba ya 18, Mathayo 26-27**

© 2024 Craig Keener na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dk. Craig Keener katika mafundisho yake juu ya kitabu cha Mathayo. Hiki ni kipindi cha 18, Mathayo 26-27.

Tunapokuja kwenye umalizio wa injili ya Mathayo, tutaenda kuangalia kwa ufupi shauku ya Mathayo na kisha simulizi la ufufuo.

Lakini tena, nilitumia muda mwingi zaidi kwenye baadhi ya mambo hapo mwanzo ili tu kukuonyesha jinsi tunavyoweza kufanya hivyo. Lakini swali la kihistoria, je, Yesu angejua kifo chake kimbele? Naam, bila shaka ilimbidi ajue kifo chake kimbele. Alichocha.

Una baadhi ya wasomi wanaosema, vema, Yesu hangejua kifo chake kimbele kwa sababu ingemlazimu kuwa nabii kufanya hivyo. Kweli, kwangu mwenyewe, sina shida na hilo. Ninaamini kwamba Yesu alijua mambo kimbele.

Lakini hata mbali na swali hilo, ninamaanisha, huwezi kuingia na kupindua meza katika hekalu na kupinga hadharani mamlaka ya aristocracy ya makuhani na usitegemee kuuawa. Vema, ungeweza labda kama ungeinua jeshi, lakini Yesu hakufanya hivyo. Au unaweza labda kama ulikimbia mji haraka sana, lakini Yesu hakufanya hivyo pia.

Yesu alijua waziwazi kifo chake. Alipanga kifo chake waziwazi. Matukio ambayo tunasoma juu ya mateso ya Yesu pia yanafaa kipindi husika.

Tulitaja hapo awali kuhusu Joshua ben Hananiah. Alinena dhidi ya hekalu. Masadukayo wakamkamata na kumkabidhi kwa mkuu wa mkoa.

Alikataa kujibu alipohojiwa. Alichapwa mijeledi, asema Josephus, mpaka mifupa yake ikaonekana. Na hapo ufanano unavunjika kwa sababu hakuwa na wafuasi, tofauti na Yesu.

Kwa hiyo, hakuwa hatari kwa njia hiyo. Pia, tofauti na Yesu, yeye alionwa kuwa mwendawazimu. Na kwa hiyo, baada ya kupigwa mijeledi mpaka mifupa yake ilipoonekana, liwali wa Kirumi akamwachilia.

Lakini jinsi mambo yalivyofanywa katika simulizi hili ndivyo mambo yalivyokuwa yakifanywa wakati huo. Roma hakuzunguka kutafuta watu wa kuwashtaki katika hali ya kawaida. Walijaribu tu wale walioletwa mbele yao, haswa na watawala wa ndani ambao walishtakiwa kwa viongozi wa eneo hilo.

Masimulizi ya shauku kama tuliyo nayo, wasomi wengi wamebishana kwa masimulizi ya shauku kuwa ya mapema zaidi kuliko Marko, lakini masimulizi ya shauku kama tuliyo nayo, mlolongo wa Marko na mfuatano katika Paulo, ingawa ni mafupi sana katika Paulo, yanalingana. Wazo la wajibu wa Wayahudi na Warumi, pia tunalo hilo ndani ya Paulo pia. Kuna dalili kwamba hii inarudi kwenye kanisa la kwanza la Yerusalemu.

Ninamaanisha, katika masimulizi mengi ya injili, una watu walioitwa kwa jina la baba zao au kitu kingine ambacho kilikuwa cha kawaida, wakimtaja mtu kwa jina lao. Lakini katika masimulizi ya mapenzi, mara nyingi tuna watu waliotajwa kulingana na maeneo walikotoka. Simoni kutoka Kurene, Maria Magdala na kadhalika.

Hilo lingefaa zaidi mahali ambapo ulikuwa na watu waliotoka sehemu mbalimbali, jambo ambalo lilikuwa kweli katika kanisa la Yerusalemu. Kuhamia kwenye simulizi lenyewe. Katika aya mbili za kwanza za Mathayo 26, maafisa wanapanga kifo cha Yesu.

Tutarudi kuzungumzia hilo tunapozungumza kuhusu kesi. Lakini tutaangalia hapa, hasa katika mistari mingine hapa. Yesu anathamani ngapi? Nimefurahi kuona kwamba watu wengine wametumia hii niliyoonyesha.

Hawajawahi kutaja kuwa mimi ndiye niliyekuja nayo, lakini ni sawa. Kwa kweli, labda sio mimi pekee niliyekuja nayo. Nina furaha tu kwamba neno la Mungu linatoka.

Hata hivyo, ndivyo tunavyojaribu kufanya tunapofanya neno lijulikane. Sisi si wenyewe. Kama ni sahihi, kama si sahihi, basi ni yetu.

Lakini Yesu anathamani ya kiasi gani? Tuna tofauti kati ya mwanamke na wanafunzi wa kiume. Una mwanamke huyu ambaye anakuja na kumpa Yesu kila kitu. Ana chupa hii ya alabasta ya manukato.

Sasa, hili lilikuwa bakuli la bei ghali sana, na lilikuwa na manukato ya bei ghali sana. Kwa kweli, wengi wanasema kwamba ilikuwa urithi wa familia ambao ulikuwa umepitishwa kwa vizazi. Ndiyo maana ilikuwa ghali sana.

Hatujui hilo kwa ukweli. Lakini pia, marashi yalikuwa ghali sana. Ilikuwa aina ya nardo pengine iliyoagizwa kutoka India.

Wengine pia wamedai kuwa asili ya bakuli hii, asili ya chupa hii, itabidi uivunje ili kupata marashi. Kwa hivyo, yote yatatoka mara moja. Tena, sijui kwa hakika kwamba hiyo ni kweli, kwamba hutaweza kuweka upya baadhi yake.

Lakini inaonekana kwamba haingejalisha hata hivyo, kwa sababu alitaka kumdhihirishia Yesu. Na anaonyesha upendo wake kwake kwa njia ya kifahari. Yesu anaendelea kusema juu yake kwamba popote ambapo hadithi hiyo itasimuliwa, hadithi hiyo itasimuliwa juu yake.

Sasa, tunajua jina lake tu kwa sababu jina lake limehifadhiwa kwa ajili yetu katika Injili ya Yohana, kwamba huyu ni Mariamu, dada ya Martha na Lazaro. Luka anaonekana kuripoti hadithi tofauti, na kuna mwingiliano kati ya hadithi. Lakini kwa vyovyote vile, katika Marko, anakuja na kumtia Yesu mafuta kabla kwa ajili ya maziko yake, kwa sababu kufikia wakati wanawake wanafika kaburini ili kumtia Yesu mafuta, basi baada ya Sabato kwa ajili ya maziko yake, ni kuchelewa mno.

Hakuzikwa tena. Lakini Yesu anasema kwamba hadithi hii itasimuliwa kuhusu mwanamke huyu ulimwenguni kote, popote Injili ya Habari Njema inapohubiriwa kuhusu Yesu. Na ni kweli.

Lakini aina hiyo ya maneno pia ilitumika mara kwa mara katika fasihi ya kale, kama Ovid asemavyo, Nimetengeneza kitabu hiki cha ajabu, na ninaamini kwamba jina langu litahifadhiwa milele. Naam, namjua Ovid ni nani, na watu wa zamani wanajua Ovid ni nani, na watu wengine wanamjua Ovid ni nani, lakini watu wengi hawajui Ovid ni nani. Watu wengi wamesikia habari za mwanamke huyu kuliko Ovid kwa sababu ya kile alichomfanyia Yesu.

Yesu alitaka naye aheshimiwe. Lakini basi tunaangalia wanafunzi wa kiume. Mathayo anasema kwamba wanafunzi wa kiume walilalamika.

Walisema kwamba pesa hizo zingeweza kuuzwa. Ingeweza kutolewa kwa maskini. Naam, wana wazo sahihi kuhusu kutunza maskini, lakini hali mbaya.

Kwa sababu Yesu anatanguliza juu ya kila kitu. Na kile alichotoa, alitoa kama wonyesho wa kujitolea kwake. Na kwa hivyo, tunayo majibu yao tofauti na majibu yake.

Lakini hatimaye, katika mstari wa 14 hadi 16, tuna tofauti na jibu la Yuda. Yuda alikuwa aina tofauti ya jibu. Aina ya mwitikio kutoka kwa aina ya watu wanaomfuata Yesu tu kwa kile wanachoweza kupata kwa ajili yake.

Yuda alimuza Yesu kwa vipande 30 vya fedha. Hiyo ilikuwa bei ya mtumwa katika Kutoka. Bila shaka, bei ya watumwa ilitofautiana kutoka kipindi kimoja hadi kingine.

Katika siku za Yosefu, ilikuwa shekeli 20. Katika siku za Musa, ilikuwa shekeli 30. Katika siku za Nehemia, nadhani labda ilikuwa shekeli 50 au mia moja.

Bei ilipanda. Lakini kwa vyovyote vile, hii ndiyo watu walijua kutoka kwa Maandiko. Hii ilikuwa bei ya mtumwa.

Na Yuda alimuza Yesu kwa ajili hiyo. Mathayo anaunganisha hilo na rejeleo la Maandiko na pia anazungumza juu ya kondoo kutawanywa. Lakini tunasoma kuhusu maana ya kifo cha Yesu.

Yesu anathamani kiasi gani kwetu? Mwanamke anakuwa kielelezo cha kile tunachopaswa kuona hapo. Lakini tunaendelea kwenye maana ya kifo cha Yesu, mstari wa 17 hadi 30. Tuna sababu nzuri ya kuamini kwamba hayo ni mapokeo ya msingi.

Kwa maneno mengine, hii inarudi mapema sana. Tena, bila kusema kwamba mambo mengine hayafanyi, lakini tunayo data nzuri katika kuunga mkono hili. Kuna uthibitisho mwingi kwa hii.

Hili pia linashuhudiwa mapema pengine kuliko Injili zilizoandikwa. Inashuhudiwa katika 1 Wakorintho sura ya 11, ambapo Paulo anatoa kimsingi habari sawa, mlolongo tofauti, lakini habari sawa kuhusu tafsiri ya kifo cha Yesu ambayo alitoa. Paulo anasema hivi ndivyo nilivyopokea.

Nimekuletea. Maneno hayo yalipotumiwa pamoja, mara nyingi yalipendekeza mapokeo ya mdomo ya uangalifu, kupitisha mapokeo kwa uangalifu. Kuna desturi ya Kiaramu inayoweza kurejeshwa nyuma ya kile unachopata katika Marko na kile unachopata katika Paulo.

Na kuna madokezo ya Pasaka ambayo ni mapema sana. Joachim Jeremias alibishana sana kuhusu baadhi ya nyenzo zake baadaye. Joel Marcus amebishana nayo hivi majuzi kutoka kwa Duke.

Na nadhani kwamba ushahidi ni mkubwa sana kwamba una dokezo nyingi za Pasaka ambayo inaweza kuwa imepotea kwa Wakristo wengine wa Mataifa baadaye katika sehemu mbalimbali, lakini kwa hakika ingeeleweka katika kanisa la kwanza la Yerusalemu na ingekuwa imeeleweka na Yesu, ni wazi, ambaye aliwapa. Kwa kawaida watu waliegemea kwenye karamu. Na kama ningeweza kukuonyesha hilo, labda jedwali hili ni kubwa vya kutosha kushikilia uzito wangu.

Acha nijaribu kuonyesha hiyo au kitu kama hicho kwa wakati huu ikiwa naweza kuifanya bila kukata chochote. Wangeegemea kwenye kiwiko cha kushoto. Kwa njia hiyo walikuwa na mkono wa kuume huru kuchukua vitu kutoka kwenye meza ambayo ingekuwa mbele yao.

Na wangeegemeza watu watatu au wakati mwingine watu wanne kwenye kochi. Na kwa kawaida katika nyumba tajiri, haswa nyumba tajiri ya Warumi, wangukuwa na

trilinium ambapo ungekuwa na makochi matatu. Na makochi haya yangekaa, tena, watu watatu au wanne.

Kwa hivyo, unaweza kupata watu kama tisa hadi 12 kwa raha sana katika mojawapo ya vyumba hivi. Kweli, jinsi ulivyozipata, miguu ingekuwa ikielekeza mbali na meza ili kila wakati uweze kufikia mbele ya meza. Lakini ulipokuwa na watu hawa wameegemea, hakuna miguu ya mtu ingekuwa inashikamana na uso wa mtu mwingine yeyote.

Mtu anayefuata akiegemea kando yangu, kama wangukuwa wameegemea upande wangu wa kulia, angekuwa hapa chini kidogo ili miguu yao iwe chini zaidi kuliko miguu yangu. Na ikiwa wangeegemeza kichwa chao nyuma, wangeegemeza kwenye kifua changu. Yohana 13:23, ambapo mwanafunzi mpendwa aliegemeza kichwa chake nyuma kwenye kifua cha Yesu.

Alikuwa ameketi upande wa kulia wa Yesu. Huenda Yuda aliketi upande wa kushoto au aliegemea upande wa kushoto kwa sababu Yesu angeweza kumpa tonge hilo kwa urahisi. Na ndiyo maana pia unaposoma katika Luka sura ya saba, ambapo huyu mwanamke mwingine anampaka Yesu mafuta na kusema kwamba anapangusa miguu ya Yesu kwa nywele zake, Yesu anamgeukia wakati fulani katika simulizi baada ya kumaliza kuzungumza na Simoni.

Yaonekana Simoni yuko kwenye kochi karibu na anaweza kuzungumza na Yesu. Yesu yuko katika nafasi ya heshima. Lakini hana budi kugeuka ili kuzungumza na mwanamke huyo kwa sababu yuko miguuni pake na miguu yake imeelekezwa mbali na meza.

Naam, watu waliketi kwenye karamu. Wayahudi wangeichukulia Pasaka kama karamu. Hawakuegemea kwenye milo yote.

Mara nyingi wangekaa kama nimeketi sasa. Ikiwa walikuwa wakisoma chini ya rabi, mara nyingi wangekaa kwenye miguu ya mtu huyo kwenye vumbi. Mishnah kuhusu moja, moja, au kwa jambo hilo, Matendo 22:3, au kile Mariamu anafanya katika Luka sura ya 10 mistari 38 hadi 42 .

Lakini katika karamu ya Pasaka, mtu huyo, kulingana na mapokeo tunayojua juu yake, angeshikilia kikombe kwa upana wa mkono juu ya meza. Watu wamependekeza asili tofauti kwa ajili ya mlo huo, iwe kama mikutano ya ushirika wa Wagiriki, Mfarisayo Kabira, au Kiddush wa Sabato. Lakini nadhani ushahidi wote unaelekeza kwenye mlo wa Pasaka.

Lugha ambayo Yesu anatumia kwenye mlo huu kama nyama na damu iliyomwagwa, ni lugha ya dhabihu. Kwa hiyo, Yesu ni dhabihu. Damu yake inamwagwa kwa ajili ya wengi.

Isaya sura ya 53 inaweza kuwa dokezo la kitu kingine, lakini Isaya 53 inaonekana kupatana na muktadha mkubwa wa huduma ya Yesu na mambo mengine ambayo tumejifunza kumhusu. Anasema mkate ni mwili wake. Na hii pengine inaakisi tafsiri ya Pasaka, ambapo kwenye Pasaka unasema, huu ni mkate wa mateso ambao babu zetu walikula.

Sasa, bila shaka, kuna maoni tofauti kuhusu hili miongoni mwa Wakristo pia. Na kwa hivyo, nitakupa maoni yangu, lakini tena, huna wajibu wa kushikilia. Swali ni je, huu ni mwili na damu yake halisi? Sidhani kama kuna mtu yeyote anayesema ni halisi kwa maana ya kwamba ungeiweka chini ya darubini na utaona matumbawe mekundu na mambo kama hayo.

Lakini katika suala la jinsi tunapaswa kuelewa mwili na damu, baadhi ya watu katika nyakati za kale walichukua hii halisi sana. Wakristo walishtakiwa kwa kufanya ngono kwa sababu walikuwa wakisema, nakupenda, ndugu. Nakupenda, dada.

Pia walishtakiwa kwa kula nyama ya watu kwa sababu walisema kuwa walikula mwili na kunywa damu ya Mola wao. Lakini ikiwa tunakumbuka muktadha wa Pasaka, mwenyeji, kwa kawaida alikuwa kichwa cha familia, katika muktadha wa Pasaka ingeeleza vipengele fulani vya mlo. Na jeshi likatangaza kwamba huu ndio mkate wa mateso ambao babu zetu walikula walipotoka Misri.

Je, huu ulikuwa mkate uleule ambao mababu zao walikula walipotoka katika nchi ya Misri? Ikiwa ndivyo, mkate huo ungekuwa umechakaa kidogo, ukiwa na umri wa miaka 1300 na tayari umeshatafunwa na mtu mwingine. Kuna mzaha niliwahi kuusikia miaka ya nyuma ambapo mtu alilalamika kuwa anakula mabaki kila siku na hajawahi kupata mlo wa awali. Lakini kwa vyovyote vile, hili lilikuwa na maana kubwa katika muktadha wa Pasaka.

Lakini Meza ya Bwana ilitendewa kwa njia tofauti ilipochukuliwa katika mazingira tofauti ya kitamaduni. Na hili ndilo tunalopaswa kufahamu daima. Ninamaanisha, lazima tuweke muktadha kwa ajili ya mipangilio mipya, lakini watu wakati mwingine hawataelewa kwa sababu ya miktadha yao wenyewe ikiwa hatuko waangalifu sana, na wakati mwingine hata kama tuko makini.

Huko Korintho, ambako Meza ya Bwana iliadhimishwa, Paulo alikuwa amewapa maagizo. Inaonekana Paulo alikuwa amewaongoza kupitia Meza ya Bwana. Aliwafundisha kuhusu hili.

Lakini huko Korintho, katika ulimwengu wa Wagiriki na Warumi kwa ujumla, watu walikuwa wamezoea kufanya karamu kwa njia fulani. Na ungekuwa na waandaji wa karamu ambao wangealika wenzao kutoka kwa tabaka lao la kijamii au wangealika watu wa tabaka la kijamii kidogo ambao wangekuwa wateja wao, ambao wangekuwa

wategemezi wa kijamii kwao. Na mara nyingi watu waliketi kulingana na vyeo vyao vya kijamii, hali yao ya kijamii.

Na tunasoma kuhusu hili katika maandishi mbalimbali wa kale, hasa maandishi wa Kirumi, ambayo itakuwa muhimu kwa Korintho. Ilikuwa katika Ugiriki, lakini ilikuwa koloni ya Kirumi, ambayo ilikuwa na utamaduni mwingi wa Kirumi. Watu wangukuwa wameketi kulingana na vyeo kwenye karamu na watu ambao hawakuketi juu sana kulingana na vyeo, kumbuka jinsi Yesu alivyozungumza kuhusu hilo katika mazingira tofauti, unachukua nafasi ya chini kabisa, na ikiwa wanakualika juu zaidi, vizuri, na nzuri, lakini usichukue nafasi ya juu na kuulizwa kushuka chini.

Watu walikuwa makini sana kuhusu hali ya kijamii katika miktadha ya karamu. Kwa hiyo, baadhi ya watu hawa walitoka nje na kulalamika jinsi walivyofanywa grovel na kumheshimu tu mlinzi aliyewapa chakula hiki na kuwapa upendeleo mwingine. Inabidi Paulo awaelezee Wakorintho kwamba hawautambui mwili wa Kristo ipasavyo kwa sababu mwili wa Kristo hauko tu katika mkate na divai, mwili na damu ya Kristo, lakini mwili wa Kristo ni sisi pia, kama Paulo pia alisema katika 1 Wakorintho.

Na tusipotendean ipasavyo, tunatia aibu mwili na damu ya Yesu. Na kuhukumu sisi kwa sisi kwa hali yetu ya kijamii ni kukosa uhakika wote wa Meza ya Bwana. Katika Meza ya Bwana, Yesu alisema, nitakufa kwa ajili yako.

Sasa tumeona kwamba mambo yamekuwa yakiendelea kuelekea msalabani. Tumeona kwamba mambo yanajengwa kuelekea simulizi hili la shauku katika injili yote. Lakini ni hapa ambapo Yesu anaeleza hasa kifo chake kitakavyokuwa.

Pia alisema hivyo nyuma katika sura ya 20 katika mstari wa 28, ambapo alisema, Mwana wa Adamu hakuja kutumikiwa, bali kutumika na kutoa maisha yake kuwa fidia ya wengi. Yesu alikuja kufa kwa ajili ya dhambi zetu. Alikuwa kufanya upatanisho kwa ajili ya dhambi zetu.

Na hilo lilikuwa jambo ambalo Wayahudi walipaswa kuelewa kwa sababu, baada ya enzi ya Wamakabayo, idadi fulani ya Wayahudi walisema, vema, damu ya wafia imani, mateso ya wenye haki hugeuza ghadhabu ya Mungu kutoka kwa Israeli. Na wakati mwingine walizungumza juu ya hilo kama kifo cha kishahidi, kulipia dhambi za watu. Kwa hiyo, walipaswa kuelewa jambo hili kwa kiasi fulani, lakini Yesu alikuwa akilipeleka katika kiwango kipya kabisa.

Yesu alikuwa akigeuza ghadhabu ya Mungu kutoka kwa wanadamu. Alikuwa akifanya upatanisho kwa ajili ya dhambi zetu zote. Yesu alikuja kufanya hili kwa ajili yetu, lakini tulimfanyia nini? Wanafunzi wa Yesu walimwangusha.

Katika mstari wa 31 hadi 46, tunasoma hapa kuhusu maumivu ya Yesu, na uchungu wake katika bustani ya Gethsemane. Na akawaomba wanafunzi waombe, wakeshe

na kuomba. Lakini anarudi mara mbili baada ya hili na kuwakuta wamelala, hata wanafunzi wake wa karibu zaidi.

Yesu anaomba, Baba, uniondolee kikombe hiki. Na bila shaka, inahusu kikombe cha msalaba. Hili pia linashuhudiwa mara nyingi sana kwa sababu, Waebrania sura ya tano, inazungumza juu ya Yesu akilia ili Mungu amepushe na kifo.

Pia inakidhi kigezo cha aibu. Yamkini kanisa la kwanza halingeunda wazo la Yesu kusema, si mapenzi yangu, bali yako yafanyike, likikiri tofauti kati ya mapenzi ya Yesu na mapenzi ya Baba. Lakini tunauliza, je, wanafunzi walijuaje jambo hili ikiwa walikuwa wamelala? Hilo ni swali zuri.

Na sijui kwa uhakika jibu. Jibu ambalo baadhi ya watu wanatoa ni kwamba walikuwa wakipitiwa na usingizi na wakasikia baadhi yake. Inaonekana kwangu kuna uwezekano zaidi kwamba kulikuwa na mtu ambaye wangeweza kujifunza hili baadaye.

Na hiyo ni kwa sababu tangu Yesu alipofufuka kutoka kwa wafu, basi, walikuwa pamoja naye kwa siku 40 baadaye. Kulikuwa na wakati wa wao kujifunza kuhusu mambo haya. Lakini ni aibu sana wanafunzi walikesha.

Yesu hakuwa amejiuliza mengi kwao. Lakini sasa aliwaomba marafiki zake wakae macho pamoja naye katika wakati wake wa uchungu. Kwa kawaida Wayahudi walikesha usiku sana wa Pasaka, wakizungumza kuhusu matendo makuu ya Mungu ya ukombozi.

Lakini katika Pasaka hii moja, walilala juu yake. Na hiyo inaonekana kama jinsi wanafunzi walivyotenda katika simulizi hili lote. Wanaenda kulala juu yake.

Wanamwacha na kukimbia. Mwanafunzi wake nyota anamkana. Mmoja wa wanafunzi wake wengine amemsaliti hadi auawe.

Hawafuati msalaba. Wanafunzi wa wakati huo ni kama baadhi yetu tukiwa wanafunzi leo. Lakini Yesu alizifanya kuwa kitu kingine, kama vile Yesu anavyotufanya sisi leo kuwa kitu kingine.

Lakini kukumbuka kwamba tulimwangusha alipotuhitaji zaidi kunapaswa pia kutia nguvu kwetu jinsi upendo wake ulivyo wa kina na kuutoa uhai wake kwa ajili yetu. Tunasoma pia kuhusu usaliti katika mstari wa 47 hadi 56. Yuda alimsaliti Yesu kwa tendo la nje la kujitolea.

Mithali inasema, jeraha za rafiki ni amini, bali busu za adui ni za udanganyifu. Yuda alikuwa akibusu kwa njia ya udanganyifu. Na kwa njia, hapa kuna moja ya mifano

ambapo muktadha huamua maana ya neno kwa sababu phileo inaweza kumaanisha busu au inaweza kumaanisha upendo.

Hapa ni wazi inamaanisha busu. Mabusu yalikuwa ya kawaida katika ulimwengu wa kale. Ungemsalimia mwanafamilia kwa busu.

Kawaida lilikuwa busu jepesi kwenye midomo. Tamaduni tofauti ni tofauti. Hiyo inakera hisia yangu ya usafi katika utamaduni wangu.

Lakini walisalimiana kwa busu kwenye midomo. Lilikuwa busu jepesi kwenye midomo. Haikuwa shauku.

Ilikuwa tofauti sana na busu la mpenzi. Lakini walimu wanaweza kusalimiwa kwa busu. Walimu wangeweza kuwasalimia wanafunzi kwa busu, wangeweza kuwabusu kwenye paji la uso, au kitu kama hicho.

Kwa Yuda kumbusu Yesu lilikuwa ni tendo la salamu, lakini pia lilikuwa ni tendo la usaliti. Walinzi hawa wangukuja. Pengine walikuwa washiriki wa polisi Walawi.

Baadhi ya maoni kutoka katika Injili ya Yohana, vizuri, lugha inayotumika hapa ni lugha iliyotumiwa kwa vitengo vya kijeshi vya Kirumi. Kwa bahati mbaya, ukisoma fasihi ya Kiyahudi, pia ni lugha ya vitengo vya kijeshi vya Kiyahudi vilivyokopwa kutoka sehemu zingine. Kwa hiyo kwa kuwa wakuu wa makuhani wanaongoza watu, yamkini ni walinzi wa hekalu la Walawi walio chini ya amri ya wakuu wa makuhani, wana mienge yao.

Na bado hata na mienge yao, namaanisha, wanajua kwamba ikiwa wanakaribia kundi haraka sana, ghafla, watu wanaweza kukimbia. Wanaweza kupoteza shabaha yao kuu, Yesu. Na hata wakiwa na mwezi mzima na hata wakiwa na mienge, itawasaidia sana ikiwa Yuda ambaye tayari anajulikana na kuaminiwa angeweza kulikaribia kundi hilo na kumtambulisha Yesu kwa ajili yao ili waone ni sura gani, kwa sababu, hata hivyo, ni giza nje.

Lakini wanafunzi wengine waliitikia kwa njia ya kuvutia. Mmoja wa wanafunzi, anayetambuliwa na Injili ya Yohana kama Petro akikata sikio la mtumishi wa kuhani mkuu. Pengine hakuwa analenga sikio.

Huenda Malko, mtumishi wa kuhani mkuu, kama Yohana anavyomwita, Malko, hakawii. Anasonga na sikio limekatwa badala yake. Luka, ambaye anapenda kuongea sana kuhusu miujiza, anataja jinsi Yesu alivyoponya sikio.

Mathayo hajabainisha hilo. Mathayo anabainisha masuala mengine. Kila mmoja wa waandishi anatupa mtazamo tofauti, ambao ni wa manufaa kwa sababu ndiyo sababu hatuna injili moja tu.

Tunaweza kupata mitazamo hii mingi. Kwa hiyo, anakata sikio na Yesu anasema, weka upanga wako. Hiyo sio nini hii inahusu.

Hatutapigana vita vya mfalme kwa njia za kidunia. Je, huelewi kwamba nikimwomba baba yangu angenipa majeshi 12 ya malaika? Kweli, kikosi kilikuwa na wanajeshi 6,000 hivi.

Rumi haikuwa na jeshi hata katika Yudea wakati huu. Walikuwa na kikosi kadhaa kilichowekwa Kaisaria. Walikuwa na kundi moja lililowekwa kwenye Ngome ya Antonio kwenye Mlima wa Hekalu, lakini hawakuwa na kikosi kamili popote katika nchi hii.

Walikuwa na moja katika Siria, lakini si katika jimbo la Kirumi la Palestina, si katika Yudea au Galilaya. Na hivyo, Yesu anasema, baba yangu angenipa majeshi 12 ya malaika, jeshi moja kwa kila mmoja wa wanafunzi wangu, kimsingi. Hilo lingetosha kuangamiza kabisa Yerusalemu.

Huenda hiyo ilikuwa nguvu zaidi, hata kama hawa walikuwa wanadamu tu kuliko yale ambayo Roma ilikuwa nayo katika majeshi yoyote ya karibu. Lakini Yesu alisema hilo silo kusudi. Yesu alikuwa amefikia hatua hii ili andiko liweze kutimizwa na kumaliza utume wake.

Na Peter, ambaye alikuwa tayari kupigana, ingawa odd walikuwa wazi dhidi yake, namaanisha, walikuwa wazi zaidi ya idadi. Petro alikuwa jasiri vya kutosha kuwa tayari kupigana, lakini ikiwa hangeweza hata kupigana, alimwacha Yesu. Na wanafunzi wengine pia.

Hili sio jambo ambalo waandishi wa baadaye wangetengeneza kwa sababu lilizingatiwa kuwa la aibu. Ilikuwa ni aibu sana kwa mwalimu ikiwa wanafunzi hawakuwa waaminifu. Ilionekana kuwa aibu kwa jenerali ikiwa askari wake wangemwacha.

Wanafunzi wa Yesu mwenyewe walimwacha, na ilimbidi apitie mateso yaliyokuwa mbele yake, akiwa peke yake kabisa. Na bado, kama Injili ya Yohana inavyosema, sio peke yake kabisa kwa sababu Baba atakuwa pamoja naye. Lakini mara nyingi tuko hivi.

Tunataka kupigana vita vya ufalme kwa njia ya ulimwengu au la. Lakini wakati unakuja ambapo hakuna mtu anayeweza kutusaidia isipokuwa Mungu mwenyewe. Na hilo linapotokea, inatubidi tujifunze imani.

Katika mistari ya 57 hadi 68, tunafikia kichwa na mada hii ya viongozi wa kidini dhidi ya Yesu. Watu fulani wamepinga kwamba Sanhedrini hapa inakiuka sheria ya

wamishonari, na kwa hiyo simulizi hilo halikubaliki. Lakini kumbuka kwamba Mishnah ni baadaye.

Mishnah imeandikwa kutokana na mapokeo ya marabi waliotoka katika Ufarisayo. Hawakutoka kwa Masadukayo. Haya yalikuwa maoni ya Mafarisayo baadaye kuhusu sheria.

Tunaweza kujifunza mengi kutoka kwayo. Lakini Masadukayo, makuhani wakuu, hawakujali kabisa maoni ya Mafarisayo kuhusu sheria. Na bila shaka, Mishnah imeandikwa katika mwaka wa 220, karibu mwaka 220 AD.

Ingawa kile tulichonacho kuhusu Yesu katika Agano Jipya kimeandikwa katika karne ya kwanza. Pia inaendana vyema na kile tunachojua kuhusu jinsi mambo yalivyofanywa kutoka kwa Josephus. Kwa hiyo, ushahidi wetu wote wa karne ya kwanza unaelekeza katika mwelekeo tofauti na ule tulio nao baadaye katika Mishnah.

Fasihi ya kirabi yenyewe inasema kwamba wakuu wa makuhani hawakufuata kila wakati na mara nyingi hawakufuata sheria ambazo Mafarisayo walifikiri kuwa bora. Pia, hili si jaribio rasmi. Ni uchunguzi wa awali ambao una mfano wa kesi wakati wa macheo ya jua wanapokusanyika, wanakusanyana tena kwa ajili ya jambo rasmi zaidi.

Uvujaji wa habari, kama hii inawezaje kujulikana? Naam, uvujaji ulikuwa wa kawaida sana. Una uvujaji kutoka kwa vikao vilivyofungwa vya Seneti ya Roma kila mahali katika fasihi ya zamani. Una uvujaji kutoka kwa Sanhedrin, Sanhedrin ya Kiyahudi, Seneti ya Kiyahudi katika fasihi ya zamani.

Baadhi ya watu kutoka katika kikao cha faragha cha Sanhedrini, na baadhi ya viongozi wa Sanhedrini, walituma watu fulani kumsababishia Yosefo fujo. Josephus anapata habari kuhusu hilo kwa sababu baadhi ya marafiki zake walimvujisha habari hizo. Ilikuwa ngumu sana kuweka siri katika nyakati za zamani.

Kwa hivyo, uvujaji ulitokea mara nyingi sana. Na pia, mmoja wa watu, iwe alikuwepo au hayupo kwenye kesi hii, angesikia juu ya kile kilichotokea kwenye kesi kutoka kwa marafiki zake, kutoka kwa Sanhedrists wengine. Na huyo alikuwa Yusufu wa Arimathaya, ambaye alifanyika mfuasi wa Yesu.

Kwa hiyo ni wazi, kama Yusufu anajua kuhusu hilo, neno litarudi kwa waamini wengine. Na zaidi ya hayo yote, kulikuwa na mtu fulani ambaye alikuwepo, ambaye tunajua alikuwepo, ambaye angeweza kuwaambia wanafunzi juu yake baadaye. Na huyo alikuwa Yesu mwenyewe.

Kwa sababu baada ya yote, ushuhuda wa injili ni wa umoja. Na zungumza juu ya jambo linaloshuhudiwa kwa wingi, hakuna kitu kinachothibitishwa kwa wingi katika

Agano Jipya kuliko ufufuo wa Yesu. Lakini kwa vyovyote vile, tunajua kwamba Yesu alisafisha hekalu.

Takriban wanazuoni wote wanakubaliana na hilo. Takriban wasomi wote wanakubali kwamba Yesu alisulubishwa na Warumi. Naam, unaunganisha nukta, ukitoka kwa utakaso wa hekalu, ambao ungewaudhi wasomi wa makuhani, labda kabla ya Pilato hata katika mji, na kisha kusulubiwa na Warumi.

Pengine inadokeza kwamba mambo yalifanywa kwa njia hii, jinsi yalivyokuwa yakifanywa zamani za kale, yaani, watawala wa manisipaa wenyeji walimkabidhi Yesu kwa Warumi. Hapa kuna sheria ambazo zilivunjwa, ikiwa Mishnah ni sahihi. Na sidhani kama Mishnah inaonyesha jinsi mambo yalivyofanywa na Sanhedrin ya awali.

Lakini nadhani inatuonyesha jinsi Mafarisayo walivyofikiri walipaswa kufanywa. Kwa kweli, hii inalingana na jinsi watu wengi wa zamani walifikiria mambo yalipaswa kufanywa, kulingana na maoni ya Warumi na maoni mengine. Hupaswi kuwa na kesi katika siku takatifu.

Kunyongwa kunaweza kutokea siku takatifu, lakini hupaswi kuwa na kesi katika siku takatifu. Lakini hisia iliyoenea zaidi ya kile ambacho kilipaswa kufanywa, haupaswi kushikilia kesi usiku. Pia, hupaswi kufanya kesi katika nyumba ya kuhani mkuu.

Huo ulikuwa ukiukaji wa itifaki. Pia, hupaswi kuwa na ukosefu wa taarifa mapema. Maneno yalipaswa kutumwa.

Pengine washiriki wengi wa Sanhedrin hawakuweza kukusanyika, hasa, ninamaanisha, ni wakati wa usiku, ni baada ya jua kutua. Unajua, watu wanakula Pasaka na wanasherehekea Pasaka. Hakika, watu wengi hawangejitokeza.

Watu wanaoelekea kujitokeza kwa wingi zaidi wangukuwa wale waliokuwa wafuasi wa kuhani mkuu, ambao walipenda kufanya kile ambacho kuhani mkuu aliuliza. Kisha una mashahidi wa uwongo. Huenda hilo likadokeza kwamba kulikuwa na Mafarisayo huko kwa sababu Mafarisayo walikuwa waangalifu sana katika kuwahoji mashahidi.

Lakini hapa tuna uvunjaji mwingine wa itifaki. Kwa sababu katika kesi ya kifo, mashahidi wakiatikana kuwa wa uwongo, mashahidi wanapaswa kuuawa. Na hiyo ni kwa mujibu wa Taurati.

Pia ni kwa mujibu wa sheria ya Kirumi na mambo mengine. Hakuna kilichosemwa juu ya kile kilichotokea kwa mashahidi wa uwongo. Kwa kweli, hata baada ya shahidi wao kukataliwa, kesi iliendelea.

Kesi ilipaswa kusitishwa mara tu walipopata kwamba walikuwa na mashahidi wa uwongo. Katika kesi hii, ambayo inalingana na yale tunayojua juu ya uwongozi mbovu,

tena, Vitabu vya Kukunjwa vya Bahari ya Chumvi vinazungumza juu ya utawala wa kikuhanu kuwa fisadi. Mwalimu wa haki katika jumuiya ya Qumran, Vitabu vya Bahari ya Chumvi, anasema kwamba yeye mwenyewe aliteswa, na ilimbidi kumkimbia kuhani mkuu wa siku zake.

Na vizazi baadaye, Vitabu vya Bahari ya Chumvi havikupendezwa na utawala wa kikuhanu bora zaidi. Maandiko ya kirabi, kwa kutumia mapokeo ya Mafarisayo, yanashutumu utawala wa kikuhanu kuwa fisadi. Josephus anazungumza juu yake, watu wanapanga njama dhidi ya kila mmoja.

Anazungumza kuhusu mmoja wa makuhani wakuu. Katika kipindi hiki, kinyume na katika Agano la Kale, kuhani mkuu wakati mwingine ilitumiwa kwa wingi, kwa sababu inaweza kutumika kwa washiriki wote wa familia ya makuhani wakuu. Ndiyo maana imetumika kwa njia hii, katika Agano Jipya na katika Josephus.

Lakini mmoja wa makuhani wakuu alikubali hongo kutoka kwa gavana Mroma wa baadaye ili kumuua mmoja wa makuhani wakuu wenzake. Kwa hivyo, haya ni aina ya mambo ambayo yaliripotiwa kuwa yakiendelea. Na kuhusu umoja wa Sanhedrini, si kila mtu katika Sanhedrini alielewana sikuzote.

Wakati fulani, kizazi kimoja baadaye, una vikundi tofauti-tofauti katika Sanhedrini wakirushiana mawe. Kwa hiyo, tunajua kutokana na mambo ya kipindi hiki, kwamba kulikuwa na ufiisadi mwingi, kulikuwa na mifarakano mingi, na kadhalika. Kwa hiyo, wanampa Yesu usikivu huu usio wa haki.

Na hapa Yesu anaachilia siri ya Kimasihi. Je, wewe ndiwe Kristo, Mwana wa Mbarikiwa? kuhani mkuu anamwuliza. Vema, inaonekana neno limetoka kwamba huyu ndiye Yesu anadai kuwa.

Na Yesu anasema, ndiyo, ni kama unavyosema. Nanyi mtamwona Mwana wa Adamu akija kwa nguvu na ameketi mkono wa kuume wa Mungu. Sasa, hapa anachanganya Zaburi ya 110, mstari wa 1, Bwana anayeketi mkono wa kuume wa Bwana, na Danieli sura ya 7, mstari wa 13 na 14, Mwana wa Adamu ambaye angekuja na kutawala.

Kweli, zote mbili hizi ni picha za kutawala. Na hii inapita zaidi ya matarajio ya Masihi wa kidunia. Kulikuwa na watu wachache huko nyuma ambao walikuwa wakimtarajia Masihi aliyeinuliwa au Masihi wa mbinguni.

Na hivyo kimsingi ndivyo Yesu anadai kuwa. Naam, kuhusu kuhani mkuu, hiyo ni kufuru. Huenda Yesu hakutamka jina la Mungu.

Bila shaka, tunaisoma katika Kigiriki, kwa hiyo hatujui ni maneno gani hasa aliyotumia. Lakini kumbuka, kufuru haikumaanisha tu kiufundi kile ilichomaanisha baadaye katika mapokeo ya Kifarisayo katika Mishnah Sanhedrin, haimaanishi

kukufuru jina la Mungu kwa kila mtu, inaweza kumaanisha aina yoyote ya kutoheshimu Mungu. Lakini kuhani mkuu anararua mavazi yake.

Hiyo ilikuwa ishara ya maombolezo ambayo pia ilitumika, haswa kwa maombolezo ya kile ambacho kingetokea ukisikia kufuru. Nguo za ukuhani mkuu zilikuwa ghali sana. Pengine hakufanya hivi mara nyingi, lakini anararua mavazi yake ya ukuhani mkuu na kusema, tumesikia sisi wenyewe, kufuru.

Nyinyi nyote mnasemaje? Kwa kawaida, jinsi Sanhedrin ilivyopaswa kujibu, angalau kulingana na mapokeo, hatujui hili kwa kweli, lakini kulingana na jadi, kulikuwa na washiriki 71, labda hawakuwa wote kwenye tukio hili. 71 labda ilikuwa wastani tu. Mapokeo ya marabi yanasema 71 kwa sababu ilibidi uwe na moja ya ziada ili kuvunja tai, ambayo inaweza kuwa kuhani mkuu mwenyewe.

Lakini kawaida, mdogo angejibu kwanza na kisha mkubwa kwa sababu mdogo anaweza kuathiriwa kwa urahisi na mkubwa. Lakini kwa vyovyote vile, kuna makubaliano kati ya watu huko kwamba Yesu amekufuru. Naam, kwa mujibu wa sheria ya Biblia, unaweza kumuua mtu kwa kukufuru.

Ungewaua kwa kuwapiga mawe. Lakini kupigwa kwa mawe kungekuwa kuuawa, na hilo halingefaa kwa Sanhedrini, hasa kwa gavana Mroma mjini. Ingawa nyakati fulani mambo yaliharibika, kama nilivyotaja baadaye, watu katika Sanhedrini walikuwa wakirushiana mawe.

Kwa hivyo, wanahitaji malipo, lakini wanayo. Kuhani mkuu alikuwa mtu mwerevu. Kuhani mkuu, kwa njia, angekuwa Kayafa.

Tunasoma wote kuhusu Anasi na Kayafa. Anasi pengine bado, wote washiriki wa familia ya makuhani mkuu, hivyo wote wawili wanaweza kuitwa makuhani wakuu katika kipindi hiki. Anasi alikuwa baba mkwe wa Kayafa, na bado alikuwa na uwezo mwingi.

Wanawe watano na mkwewe wote walikuwa na cheo cha kuhani mkuu baada yake. Kwa hivyo, bado alikuwa na ushawishi mwingi, kwa wazi, ingawa gavana wa Kirumi ndiye aliyemteua kuhani mkuu. Yosefu Kayafa alikuwa kuhani mkuu kuanzia miaka ya 18 hadi 36, kuhani mkuu aliyetawala muda mrefu zaidi katika karne ya kwanza.

Hiyo ina maana pengine aliwaweka Warumi wakiwa na furaha sana. Alimfurahisha sana Pilato. Pilato alikaa ndani kwa muda mwingi.

Lakini Kayafa alikuwa sehemu ya kikundi hiki tunachosikia juu yake katika vyanzo vingine vya Wayahudi, ambapo walikuwa wafisadi. Walijulikana kwa kutumia vilabu vyao kuwanyanyasa watu na mambo kama hayo. Kwa hiyo, kuhani mkuu anasema,

tumesikia wenyewe kutoka kwa kinywa chake mwenyewe, lakini alikuwa mtu mwenye akili sana, mwenye akili sana kisiasa.

Ikiwa Yesu ni mwana wa Aliye Juu Zaidi, basi unaweza kujadili kama hiyo ni kufuru au la. Lakini jambo moja linaweza kuwa na hakika, alikuwa akidai kuwa ndiye Masihi, na kwa hiyo alikuwa akidai kuwa mfalme. Na kwa viwango vya Warumi, kudai kuwa mfalme ilikuwa uhaini mkubwa dhidi ya ukuu wa maliki.

Sasa, kama mfalme alisema, sawa, unaweza kuwa mfalme, nitakuacha uwe mfalme mteja, hilo ni jambo moja, lakini hutajitolea kuwa mfalme. Na kwa hiyo, sasa wana shtaka ambalo wanaweza kumkabidhi kwa Pilato. Na wao ni mashahidi wamesikia wenyewe.

Kabla ya simulizi kuhusu Pilato, tunaishia na majibu mawili ya usaliti, jibu la Petro na jibu la Yuda. Yesu alikuwa ametabiri usaliti wa Petro. Petro angemsaliti Yesu kabla ya jogoo kuwika mara nyingi.

Sasa hivi jogoo awikapo, nilipokaa maeneo ya majogoo, mimi ni mlala hoi. Inaonekana kwangu kwamba wanawika sana wakati wa usiku. Na kuna vipindi kadhaa ambapo vinahusishwa haswa na kuwika kwa jogoo.

Lakini watu walipozungumza juu ya kuwika kwa jogoo, walizungumza haswa juu ya kuchomoza kwa jua, kwa sababu wakati huo watu wengi waliamshwa na jua. Walikuwa wamelala vya kutosha, waliamshwa na jogoo akiwika. Iwe inarejelea mapambazuko au jambo lingine, kabla usiku haujaisha, Petro alikuwa amemkana Yesu.

Alikuwa amemsaliti Yesu. Anaitambua, na anatoka nje na kulia kwa uchungu. Alisaliti kwa kulazimishwa.

Aliogopa kwamba angekufa. Alikuwa amefuata katika ua wa kuhani mkuu, jambo ambalo ni jasiri sana kufanya, sivyo? Jasiri au mjinga. Akafuata katika ua wa kuhani mkuu.

Ua wa nje ulikuwa mahali ambapo wageni wangeweza kukaribishwa katika matukio fulani. Lakini hapa, baadhi ya walinzi Walawi walikuwa wamekusanyika, na labda watumishi kutoka kwa nyumba. Na huyu mwanamke anasema nimekuona.

Namaanisha, nyumba ya kuhani mkuu ilikuwa katika jiji la juu la Yerusalemu. Ilikuwa karibu sana na hekalu. Pengine alikuwa ametembelea hekalu mara nyingine, na akasema, Nimekuona.

Ulikuwa pamoja na Yesu wa Nazareti. Na pia, ana tatizo, kwa sababu Wagalilaya hawakutamka matumbo jinsi Wayudea walivyotamka. Lafudhi yake pia ilisaidia kumtoa.

Kwa hiyo Petro anamkana Yesu. Na ili kuokoa maisha yake, watu wengine wanaweza kufikiri kwamba hilo lilikuwa jambo la maana, lakini Yesu alikwisha kuonya, ukinikiri mbele ya watu wengine, nitakukiri mbele ya baba yangu. Ukinikana mbele ya wengine, mimi nitakukana mbele ya baba yangu.

Yesu alikuwa amemsifu Petro kwa sababu alikuwa amemkiri Yesu kuwa Kristo. Hapa, anakanusha hata kumjua, na anakanusha hata kwa kiapo. Kwa hiyo, Petro anatoka nje.

Amemsaliti Yesu kwa kumkana, naye analia kwa toba. Lakini basi tuna Yuda, ambaye amemsaliti Yesu pia. Na Yuda ana njia tofauti ya kusikitika.

Ana majibu tofauti kwa usaliti wake, na anaishia kujinyonga. Kujiua. Waroma waliona kujiua chini ya hali fulani kuwa jambo la heshima.

Hatuna hivyo katika mapokeo ya Kikristo ya awali. Katika mapokeo ya Kikristo ya mapema, Augustine na wengine waliamini kwamba Mungu ndiye aliyetoa uhai. Mungu huchukua uzima.

Hatupaswi kujiua. Lakini kulikuwa na aina fulani za kujiua ambazo zilichukuliwa kuwa zisizo na heshima, haijalishi ni nini. Kujinyonga kwa kawaida kulionwa kuwa namna ya kujiua yenye kufedhehesha, kinyume na kujiangukia kwa upanga, jambo ambalo Waroma walifanya, na yaonekana Wayahudi fulani walifanya huko Masada na kwingineko.

Hiki ni kifo cha aibu waziwazi. Pengine inamtia moyo Ahithofeli, ambaye alikuwa mshauri wa Daudi na kumsaliti na kuishia kujinyonga alipogundua kuwa mambo hayangemwendea. Majibu mawili kwa usaliti.

Njia mbili za kuonyesha toba. Njia chanya na njia hasi. Iwapo tunapaswa kutubu, tunapaswa kuhakikisha kwamba tunaifanya kwa njia ya Petro, si kwa njia ya Yuda.

Lakini mada ya damu isiyo na hatia inatawala mnyororo huu. Kuna lugha ya kukabidhiana. Una hili pia katika Injili ya Yohana.

Yesu anaenda kujitoa mwenyewe kifo katika Injili ya Yohana. Lakini pia, una Yuda akimkabidhi Yesu. Periditim, anamkabidhi kwa makuhani wakuu.

Makuhani wakuu wanamkabidhi kwa Pilato. Pilato anamkabidhi kwa mapenzi yao hapa, mapenzi ya watu, lakini anachochewa na wakuu wa makuhani. Na hatimaye, Yesu anakabidhi uhai wake kwenye kifo.

Damu isiyo na hatia pia inatawala mnyororo. Yuda anasema nilisaliti damu isiyo na hatia. Makuhani wanasema, hiyo ni nini kwetu? Unaona hivyo mwenyewe.

Pilato anataka kusema kwamba hana hatia ya damu. Anaosha mikono yake, ambayo ni njia ya kukataa hatia, na kusema, jionee mwenyewe. Kila mtu anajaribu kupitisha lawama.

Leo wakati mwingine watu hujadiliana kuhusu hatia, iwe ni hatia ya mtu binafsi au hatia ya kijamii. Naam, ni wote wawili. Ninamaanisha, fikiria katika Kumbukumbu la Torati sura ya 21.

Unakuta mtu ameuawa shambani. Naam, ukimpata muuaji, muuaji ana hatia. Lakini usipompata muuaji, jamii ya eneo hilo inabidi iwajibike.

Na ikiwa ni baina ya jumuiya mbili zinazolingana, basi zote mbili zinawajibikia hilo. Hapa tuna damu isiyo na hatia inayotawala msururu wa hatia, watu binafsi, na hatia ya shirika. Naam, Yuda anatupa pesa hizo, na zinatumiwa kununua shamba kwa ajili ya kuzikia wageni.

Na ona kile makuhani wakuu wanasema. Kweli, hatuwezi kutumia hii kwa kitu chochote kitakatifu. Unajinyonga kwenye hekalu na pesa ya damu iliyonajisiwa ingenajisi hekalu.

Kwa hivyo, anatupa pesa hizi chini. Wanasema hatuwezi kuitumia kwa kitu chochote kitakatifu kwa sababu, baada ya yote, hii ni pesa ya damu. Wanajua ni pesa za damu, na wana wasiwasi juu ya usafi wa kiibada wakati wana damu mikononi mwao.

Kitu sawa katika Injili ya Yohana ambapo wakati umewekwa katika mtazamo tofauti kidogo. Na katika 18:28, wanafika kwenye Ikulu ya Pilato. Alikuwa akitumia jumba la kale la Herode Mkuu.

Lakini hawataingia, wasije wakajitia unajisi, wasiweze kuila Pasaka. Lakini hapa kuna mtu asiye na hatia, na sio tu mtu asiye na hatia, Mwana wa Mungu. Na wanamkabidhi afe.

Bila shaka, huenda wasiamini hayo yote, lakini wana hatia halisi. Na wasiwasi wao ni pamoja na maswala madogo zaidi ya kitamaduni. Katika mistari ya 11 hadi 26, tunaona jinsi manufaa ya kisiasa yanavyochezwa dhidi ya haki.

Naam, yapatana na yale tunayojua kuhusu historia, kwamba Yesu aliuawa chini ya Pilato. Kwa hakika, Tacitus, mwanahistoria wa Kirumi katika Annals 15:44, naamini ndivyo. Tacitus, katika Annals yake, anasema kwamba Yesu alisulubishwa chini ya Pontio Pilato.

Inavutia. Pontio Pilato hakufanya hisia kubwa juu ya Roma. Pontio Pilato hakuwa hata hadhi ya juu sana katika utamaduni wa Kirumi.

Lakini alikuwa mnyanyasaji huko Yudea. Ndivyo anavyoonekana katika Josephus na Philo na kwingineko. Wayahudi waliandika juu yake, Philo, na Josephus.

Tunayo maandishi kumhusu pia. Lakini huko Roma, jambo pekee ambalo tumewahi kutaja kuhusu Pontio Pilato ni kwamba alikuwa gavana ambaye chini yake Yesu wa Nazareti aliuawa. Naam, inafaa historia.

Inafaa kile tunachojua. Wakristo wasingevumbua shtaka la kuuawa kwa Warumi au kusulubiwa ambayo ilimaanisha kuuawa kwa Warumi. Hakika hawangebuni shtaka kwamba aliuawa, titulus yake, ishara juu ya kichwa chake.

Hakika hawangemzulia mfalme wa Wayahudi. Kwa sababu hilo lilikuwa, tena, shtaka la uhaini mkubwa. Hilo ndilo alilouawa.

Hilo ndilo alilokabidhiwa ili auwawe. Na ikiwa unamfuata mtu ambaye anachukuliwa kuwa mfalme msaliti, basi una hatia ya uchochezi dhidi ya mfalme mwenyewe. Roma kwa kweli haikuwakandamiza Wakristo wakati wote licha ya hayo.

Kwa sababu kwa habari ya Warumi, walisema Yesu alikuwa amekufa. Lakini hiyo haikuwa aina ya kitu ambacho ungetaka kutengeneza. Ilikuwa ni kujiua tu.

Na kama ungetarajia katika mipangilio ya kawaida ya majaribio wakati huo, mshtaki huzungumza kwanza. Kisha gavana anamuuliza mtu anayeshtakiwa. Na liwali pia angekuwa na kikao.

Angekuwa na washauri wake, wachache wa washauri. Katika majimbo, Roma haikuwa na wafanyikazi zaidi ya lazima, lakini bila shaka angekuwa na washauri fulani. Hakuhitaji kuwategemea sana wakati huu.

Ingawa alikuwa na mke wake ambaye alikuwa akimshauri kwa njia tofauti. Kumbuka, aliota ndoto kama vile mamajusi walivyoota hapo awali. Mungu alikuwa anazungumza katika ndoto.

Je, Pilato anatenda kwa tabia hapa na yale tunayojua kumhusu? Nilisema hapo awali kwamba Josephus na Philo walimtambulisha kama mnyanyasaji. Alikuwa

mnyanyasaji, lakini kama wanyanyasaji wengi, alikuwa mwoga alipokabiliwa na nguvu kutoka upande mwingine. Pilato anajulikana kuwaua watu kwa matakwa.

Lakini huenda Pilato alimtegemea Sejanus. Sejanus alikuwa mkuu wa mkoa wa Rumi. Alikuwa na uhakika kamili wa maliki, tumaini kamili la maliki Tiberio.

Kaizari Tiberio alikuwa mbishi. Alikuwa na baadhi ya sababu za kuwa mbishi. Mwanawe mpendwa alikuwa ameuawa.

Lakini Sejanus alimfanya Tiberius kuwa mshangao. Kwa hiyo, Tiberio alikuwa hayupo kwenye kisiwa cha Capri huku Sejanus mkuu wa Mtawala akikimbilia Roma kwa ajili yake. Alikuwa na mfumo wa kutoa taarifa.

Alikuwa na watu kuuawa. Huenda Pilato alikuwa na uhusiano mzuri na Sejanus. Na pengine Pilato hakupaswa kuwa mwangalifu sana hadi kuanguka kwa Sejanus karibu mwaka wa 31, ambao pengine ni baadaye kuliko tukio hili.

Lakini Pilato pia alikuwa mpanda farasi. Hakuwa wa darasa la seneti. Alikuwa darasa moja chini ya hilo, darasa la knight.

Kwa hivyo, alikuwa na hadhi ya chini ya kijamii kuliko magavana wengi. Alikuwa hatarini kisiasa ikiwa alishtakiwa na kama hakuwa na mtu anayemuunga mkono huko Roma. Sasa, tunachokiona kwa Pilato ni, kama vile nilivyotaja hapo awali alipoleta viwango vya Kirumi, alitaka kufanya onyesho la nguvu.

Alitaka kuonyesha uwezo wake. Alitaka watu wa Yerusalemu watii mapenzi yake. Lakini waliposema, unaweza kutuua sisi sote, hiyo ilikuwa nyingi sana.

Alijua asingeweza kuepukana na hilo. Wakamfanya arudi chini. Alifanya mambo mengine kama vile kunyang'anya pesa kutoka katika hazina ya hekalu ili kulipia mfereji wa maji na kwa njia nyinginezo alifanya mambo ambayo yalimfanya aonekane kuwa mwenye kulaumiwa na watu.

Lakini nyakati fulani Pilato alilazimika kurudi nyuma na Wayahudi. Na tunasoma kuhusu hilo katika Josephus na mahali pengine. Kwa hivyo, Pilato anafanya upinzani kidogo, lakini sio sana, kwa sababu inafaa zaidi kisiasa kujitoa.

Lakini pia hayuko katika hali ya kuwachekesha viongozi wa eneo hilo. Anatenda kwa tabia sana. Chini ya sheria ya Kirumi, mshtakiwa ambaye alikataa kujitetea alipaswa kuhukumiwa.

Na hivyo, Pilato anasema, huna la kusema kwa ajili yako mwenyewe. Yesu anakataa kumpa majibu mengi. Umati katika fasihi za kale kwa kawaida uliyumbishwa kwa urahisi na viongozi wao.

Kulikuwa na watu fulani ambao waliwaheshimu na, vema, umati huu uliyumbishwa kwa urahisi na viongozi wake. Makuhani wakuu wakasema, la, mwombe Baraba, wala si mtu huyu. Kwa hiyo, labda Pilato alitumaini kwamba umati ungetatua mambo kwa ajili yake, kwamba hangemlazimu kumhukumu mtu huyu.

Angewapa umati chaguo. Kwa maana fulani, nenda juu ya vichwa vya makuhani wakuu. Lakini umati wa watu ulikwenda kutafuta walichokitaka makuhani wakuu.

Kimsingi, pengine hawa walikuwa wengi wa wenyeji wa Yerusalemu badala ya mahujaji wa Galilaya ambao pengine hawakujua kilichokuwa kikiendelea. Tunayo maandishi kuhusu Pilato, kama nilivyotaja hapo awali. Pilato alimkabidhi Yesu wakati huo, na Warumi, na tena, hawa wanaweza kuwa wasaidizi wa Siria, lakini Warumi, kwa nguvu, unajua, walifanya kazi kwa Roma.

Kwa hiyo, askari hawa wa Rumi walimtesa Yesu. Huenda Pilato alitumia maneno kama ibis katika crucem, pengine maneno ya Kilatini. Watawala wanaweza kutumia maneno kama haya, utapanda msalaba.

Alimkabidhi Yesu kwa mapenzi ya umati. Askari wakamchukua, na Yesu akapigwa mijeledi. Kama tulivyotaja hapo awali, nyakati fulani wakati wa kupigwa mijeledi, mifupa ya watu iliwekwa wazi.

Wakati fulani watu walitokwa na damu hadi kufa kutokana na kupigwa mijeledi yenyewe. Waliuawa kwa kupigwa mijeledi, ingawa walitaka kumhifadhi Yesu kwa ajili ya msalaba. Jinsi Warumi walivyowaua watu, wafungwa walionyanyaswa ilikuwa kawaida.

Hayo yametokea sehemu nyingi duniani, hata leo wafungwa wananyanyaswa. Na sehemu zingine hazizungumzwi. Ninashuku kuwa imetokea hata katika baadhi ya magereza, hata katika baadhi ya nchi ambapo wanasema wanapinga hilo.

Wakati mwingine hutokea kwa wafungwa binafsi. Wakati mwingine hutokea kwa wafungwa wengine. Lakini unyanyasaji wa wafungwa ulikuwa wa kawaida, na katika kesi hii, walikuwa wakimdhahiki.

Walimdhahiki mfalme wa Kiyahudi hapo awali huko Aleksandria. Baadhi ya watu walikuwa wakimdhahiki wakiwa na mfalme wa kujifanya. Lakini katika suala la kuwadhulumu wafungwa moja kwa moja, wanafanya hivyo hapa.

Ave Caesar, Salamu Kaisari, ilikuwa salamu ya kawaida. Salamu, mfalme wa Wayahudi. Sasa watu hawa pengine ni kinyume na Wayahudi.

Hilo lilikuwa jambo la kawaida sana miongoni mwa wasaidizi wa Syria. Lilikuwa jambo la kawaida sana miongoni mwa Warumi pia, ingawa kulikuwa na baadhi ya Warumi waliokuwa wafuasi wa Kiyahudi pia, na baadhi ya Washami wanaounga mkono Wayahudi pia. Lakini wanasema, Salamu, Mfalme wa Wayahudi.

Na kisha wanampa fimbo ya enzi, labda miwa ya mianzi inayotumiwa kupiga vita. Na kisha wakampiga nayo. Kichaka cha acanthus, ikiwezekana.

Zinatumika kwa miiba. Huenda ikawa ni kitu kingine, lakini labda walimaanisha kwamba wasemaji hao waelekeze kwa nje kutoka kwa kichwa chake badala ya kuelekeza ndani kwa kuiga taji za kifalme za kifalme za kibaraka. Hata hivyo, unaposuka kitu kutoka kwenye kichaka cha miiba, hata kama unachojali ni zile zinazoelekeza nje, zote hazielekezi upande mmoja.

Na majeraha ya kichwa yanatoka damu nyingi. Kwa hiyo, unaweza kuwa na uhakika kwamba Yesu alikuwa akitokwa na damu nyingi sana kwenye paji la uso wake. Labda walitumia vazi la askari lililofifia kama vazi la kifalme la zambarau.

Moja ya Injili inasema zambarau. Moja ya Injili inasema nyekundu. Lakini ukiangalia safu ya kisemantiki ya maneno ya Kigiriki ambayo hutumiwa, rangi hizi kwa kweli zinaingiliana, zambarau nyekundu au zambarau nyekundu.

Wote wawili wako katika safu sawa. Katika Ufunuo sura ya 6, unasoma kuhusu chlorosipos, ambayo tunaweza kutafsiri kama farasi wa kijani kibichi. Lakini kijani kinaweza pia kumaanisha rangi.

Masafa ya kisemantiki ya maneno hayafanani kabisa na masafa ya kisemantiki katika Kiingereza. Maneno ya rangi, unapotafsiri, anuwai mara nyingi ni tofauti katika lugha tofauti. Katika kesi hii, tunajua kitu cha safu ya kisemantiki ya maneno ya Kiyunani.

Lakini hapa kuna kejeli. Wanamdhihaki kama mfalme wa Wayahudi. Kwa kweli, yeye ni mfalme wa Wayahudi.

Na kwa kweli, yeye ndiye mfalme halali wa ulimwengu. Na hapa walikuwa wakimdhihaki kama mfalme. Watu na Sanddrini walipokuwa wakimdhihaki Yesu kama nabii wa uongo, unabii wa Yesu kuhusu Petro kumkana mara tatu ulikuwa ukitimia.

Mijeledi katika kupigwa kwa sinagogi la Kiyahudi ingekuwa viboko 39 tu. Warumi walitumia flagellum.

Ingekuwa na vipande vya mfupa au glasi au vitu vingine vyenye ncha kali vilivyofumwa kwenye ncha za mjeledi huu wa ngozi. Askari huyo angempiga mtu

aliyehukumiwa kwa nguvu kadiri awezavyo hadi akachoka kufanya hivyo. Na hapakuwa na kikomo, hakuna viboko 39 vya kuonyesha huruma.

Na tena, wakati mwingine watu walikufa kutokana na vipigo hivi. Yesu anafanywa kubeba msalaba hadi mahali pa kunyongwa. Kweli, mtu kawaida alibeba boriti ya usawa ya msalaba, patibulum, sio kama tunavyoona mara nyingi kwenye picha, unajua, jambo zima.

Mara nyingi mti ulio wima ungekuwa tayari kwenye mahali pa kunyongwa, palus, mti ulionyooka. Wakati fulani watu walipigiliwa misumari kwenye miti ikiwa hawakuwa na vitu vingine vya kutosha. Lakini mtu huyo angeweza kutolewa nje hadi mahali pa kunyongwa kwa ajili ya dau hili linaloweza kutumika tena, na kisha angeweza kupigiliwa misumari au angefungwa tu kwa kamba.

Katika kisa cha Yesu, alipigiliwa misumari, na hilo linarejelewa hata katika Wakolosai. Kutundikwa kwenye boriti ya mlalo, ambayo ingewekwa kwenye mti. Yesu hakumaliza kubeba msalaba.

Sasa, je, alianza kubeba msalaba kama Injili ya Yohana inavyosema? Hilo lingekuwa na maana kwa sababu kwa kawaida mtu aliyehukumiwa alipaswa kubeba msalaba wake mwenyewe. Hata hivyo, Injili za Muhtasari, Mathayo, Marko, na Luka, zote zinataja kwamba Waroma walilazimika kumtayarisha mtu aliye karibu kufanya hivyo. Kweli, nadhani kuna sababu kwa nini wanataka kuisitiza hilo kwa sababu inaelekeza jambo hilo.

Yesu alisema, ukitaka kuwa mfuasi wangu, chukua msalaba wako unifuata. Wakati ulipofika, wanafunzi wake hawakupatikana, na Waroma walilazimika kumwandisha mtu aliyekuwa karibu naye mahali pake.

Huyu ni Dk. Craig Keener katika mafundisho yake juu ya kitabu cha Mathayo. Hiki ni kipindi cha 18, Mathayo 26-27.